

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp AK Assist OÜ
anneli@akassist.ee

Teie 10.04.2026

Meie 23.04.2026 nr 2.2-9/26/1523-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles soovite selgitusi maakondlike aineolümpiaadide tulemuste töötlemiseks, sh avalikustamiseks. Kirjutate, et Teie klient on mittetulundusühing, kes korraldab maakondlikke aineolümpiaade. Sellega seoses töödeldakse õpilaste isikuandmeid, näiteks nime, kooli, klassi ja võistlustulemust ning mõnel juhul ka juhendaja või õpetaja nime.

Palute selgitusi järgnevale küsimustele:

1. Kas maakondliku aineolümpiaadi tulemusi võib avaldada alaealise õpilase nimega ka siis, kui selle aluseks ei ole nõusolek, vaid näiteks võitjate tunnustamine, paremusjärjestuse teatavaks tegemine või järgmisse vooru pääsenute avaldamine? 2. Kui aluseks on nõusolek, siis kelle nõusolek on alaealise puhul vajalik: õpilase enda, seadusliku esindaja või mõlema oma? 3. Kui aluseks on nõusolek, siis kas sellel peaks olema kindel kehtivusaeg või kehtib see kuni nõusoleku tagasivõtmiseni? 4. Kas hinnang erineb sõltuvalt sellest, kas tulemused :a) edastatakse üksnes koolile või muule piiratud ringile, b) jagatakse maakondlikus võrgustikus või c) avaldatakse avalikul veebilehel? 5. Kas teie hinnangul on maakondliku aineolümpiaadi tulemuste avaldamisel põhjendatud avalikustada õpilase nimi, kool, klass ja saavutatud koht ning vajaduse korral ka juhendaja või õpetaja nimi? Kui jah, siis milliseid tingimusi tuleks seejuures järgida? 6. Kas tulemuste avalikustamisele tuleks määrata tähtaeg? Kui jah, siis millistest asjaoludest või põhimõtetest tuleks selle tähtaja määramisel lähtuda?

Juhime tähelepanu, et selgitustaotlusele vastates saame jagada õiguslaseid selgitusi AKI tegevuse aluseks olevate õigusaktide ja asutuse pädevuse kohta. Õiguslaste selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist. Õiguslaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang.

Järgnevalt soovime selgitada mõningaid üldiseid põhimõtteid seoses isikuandmete töötlemisega ning loodame, et saate ammendavad vastused oma küsimustele.

Selgitame, et isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) mõttes on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku (andmesubjekti) kohta. Pöördumisest tulenevalt on plaanis töödelda isikuandmeid (õpilaste olümpiaaditulemused), mistõttu tuleb järgida isikuandmete töötlemisel andmekaitseregleid.

AKI on jaganud selgitusi hariduse ja laste isikuandmete, sh kas olümpiaadide tulemusi võib avaldada, oma veebilehel [siin](#). Soovitused isikuandmete töötlemiseks, sh säilitamiseks, leiata siit: [Ringkiri koolidele ja õppekorralduskeskkondadele isikuandmete säilitamise kohta \(2024\) | Andmekaitse Inspeksioon](#).

Selleks, et andmetööttelejal oleks selge ülevaade milliseid isikuandmeid tegevuse raames töödeldakse, siis andmekaitse vaatest on hea alustada isikuandmete töötlemisülevaate koostamisest. Selle kohta saab täpsemalt lugeda [isikuandmete töötleja üldjuhendi](#) 4. ptk: [4. peatükk. Isikuandmete töötlemisülevaade | Andmekaitse Inspeksioon](#).

Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 5 lg 1 p a sätestab, et isikuandmete töötlemine peab olema seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev; samuti tohib isikuandmeid töödelda üksnes kindlaksmääratud õiguspärastel eesmärkidel¹ ning töödelda (sh avaldada, säilitada jne) tuleb eesmärgi seisukohalt võimalikult vähe andmeid². Vastuseks Teie **esimesele ja viiendale küsimusele** ongi, et seda, millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil iga andmetöötlust läbi viiakse, peab IKÜM art 5 lg 2 kohaselt selgitama ja tõendama andmetöötleja ise. Andmetöötleja teab ise kõige paremini oma andmetöötlust. Isikuandmete töötlemise aluste ammendav loetelu on sätestatud IKÜM artiklis 6 (nõusolek, leping, juriidilise kohustuse täitmine, õigustatud huvi jne). Kui õiguslik alus andmetöötluks puudub, siis andmeid töödelda ei tohi.

Samamoodi peab andmete säilitamiseks olema konkreetne põhjus ja säilitada tohib andmeid ainult seni kuni need on eesmärgi täitmiseks vajalikud (**vastus kuuendale küsimusele**). Isikuandmed peavad olema kindla säilitustähtajaga.³

Vastuseks Teie **neljandale küsimusele** selgitame, et igaks juhuks andmete kogumine on ebaseaduslik. Ühel eesmärgil kogutud andmeid ei tohi töödelda teisel eesmärgil, mistõttu tuleb enne isikuandmete töötlemist (kogumist, avaldamist, salvestamist jne) paika panna milliseid andmeid, millisel eesmärgil töödeldakse. Andmetöötleja peab kogu andmetöötluks kirja panema oma andmekaitsetingimustes.

Laste edasijõudmist ja õppeedukust peegeldavad andmed on õpilase isikuandmed, millele juurdepääsu võimaldamine võib kahjustada õpilase eraelu puutumatust. **Vastus Teie teisele küsimusele** on, et üldjuhul saab isikuandmete avalikustamine toimuda tõesti lapse seadusliku esindaja nõusolekul. Täiskasvanud õpilaste isikuandmete avaldamise puhul tuleb nõusolek temalt endalt. See, et tihtilugu isegi andmetöötleja kontekstis tuleks nõusolek võtta üpriski paljudelt isikutelt, ei ole aluseks nõusoleku võtmata jätmiseks. Nõusoleku võtmisel tuleb arvestada, et see peab vastama IKÜM artiklis 7 sätestatud nõuetele. Nõusolek peab olema vabatahtlik, konkreetne ja ühemõtteline. Nõusolek peab olema antud aktiivsete sammude astumisega, nt jah/ei vastus, linnukese tegemine kassis vms. Vaikimisi antud nõusolekut ei loeta üldmääruse kohaseks nõusolekuks. Nõusoleku võtmisel tuleb andmesubjekti teavitada ka õigusest nõusolek igal ajal tagasi võtta. Nõusolekust, sh millal on nõusolekut vaja, oleme teinud ka koolidele ringkirja, mis on leitav siit: [Ringkiri koolidele 2025](#).

Andmetöötleja saab kaaluda isikuandmete töötlemist **alternatiivselt ning kaalutletult** õigustatud huvi alusel. Selleks, et aru saada, kas ja millises ulatuses on IKÜM artikkel 6 lõike 1 punkti f alusel oleks võimalik isikuandmeid töödelda, tuleb andmetööttelejal esmalt läbi viia õigustatud huvi analüüs. Kuidas õigustatud huvi täpselt hinnata, on inspeksioon selgitanud oma juhendis⁴.

Õigustatud huvi aluse puhul peame siiski vajalikuks rõhutada, et andmetöötleja õigustatud huvid peavad olema sõnastatud piisavalt selgelt. Selleks on vaja reaalselt ja hetkel esinevat huvi – midagi, mis on seotud parasjagu toimuva tegevuse või kasuga, mida eeldatakse saada lähitulevikus. Teisisõnu ei piisa huvidest, mis on liiga ebamäärased või spekulatiivsed. Kui õigustatud huvid ei ole piisavalt selgelt sõnastatud, ei ole võimalik nimetatud huvisid ka isikute huvide ja põhiõigustega tasakaalustada. Vastutava töötleja õigustatud huvid ei kaalu automaatselt üles kaitstavate isikute põhiõiguste ja -vabadustega seotud huve. Võrrelda tuleb isikuandmete töötlemisest (antud juhul avalikustamisest) isikutele tekkida võivat mõju vastutava töötleja ja/või

¹ IKÜM art 5 lg 1 p b

² IKÜM art 5 lg 1 p c

³ IKÜM art 5 lg 1 p e.

⁴ Õigustatud huvi (https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumentid/õigustatud_huvi_juhend_aki_26.05.2020.pdf)

kolmanda isiku õigustatud huviga ning hinnata, kas ja millises ulatuses vastutava töötaja ja/või kolmanda isiku õigustatud huvi kaalub isikute huvid üles. Kindlasti tuleb hindamisel arvestada seda, et tegemist on laste isikuandmete töötlemisega. Teie poolt toodud näited esimese küsimuse juures- võitjate tunnustamine, paremusjärjestuse teatavaks tegemine või järgmisse vooru pääsenute avaldamine- tuleks siis viia läbi põhjalik huvide kaalumine.

Kui ülevaade isikuandmetest ja ka õiguslik alus on olemas, tuleb koostada andmekaitsetingimused. Andmekaitsetingimused on oluline osa andmetöötlustest, sest annab nii andmetöötlejale kui ka inimesele, kes osaleb andmetöötlustes, ülevaate, kuidas. kaua ja milliseid isikuandmeid täpselt töödeldakse ning kuidas inimene saab vajadusel oma õiguseid teostada (sh küsida informatsiooni oma isikuandmete töötlemise kohta). Andmekaitsetingimustest saate täpsemalt lugeda AKI veebilehelt: [Andmekaitsetingimused | Andmekaitse Inspeksioon](#).

Hoolimata õiguslikust alusest isikuandmete avaldamisel, tuleks andmetöötlejal siiski lähtuda andmetöötluste peamistest põhimõtetest, sh minimaalsuse põhimõttest, ja laste huvidest (**vastus teie viiendale küsimusele**). Üheks variandiks oleks see, et andmesubjektidele (ka õpilastele) võiks andmekaitsetingimustes olla teavitust, et üldse toimub mingit moodi isikuandmete avaldamine ning selgitust, kuhu pöörduda, kui õpilane sellist avaldamist ei soovi. Praktikas on esinenud mitmeid juhtumeid, kus tõepoolest õpilane ei soovi ka positiivselt väljatoomist. Eraelulisi põhjusi, miks ei soovita oma nime avaldamist näiteks veebilehel või ajalehes vms, võib olla veelgi mitmeid. Seetõttu tuleb neid austada. Veel oleks võimalus juba olümpiaadi korraldamisel võtta lapsevanemalt nõusolek hilisema kajastuse osas. Küll aga tuleb silmas pidada, et nõusolek võidakse iga hetk tagasi võtta ja sedagi tuleb aktsepteerida.

Näiteks Õiguskantsler on analoogselt seoses koolidega leidnud, et õpilaste edusamme tuleb küll tunnustada ja selleks peabki asutus leidma parima võimaluse, kuid siinkohal ei saa selleks olla näiteks hinnete avaldamine avalikul aktusel vms. Rohkem informatsiooni Õiguskantsleri seisukohast leiate [siit](#).

Eelnevast tulenevalt saamegi selgitada, et maakondliku aineolümpiaadi tulemuste avaldamine on võimalik, kuid selleks peab olema õiguslik alus. Kui tulemuste avaldamine ei põhine nõusolekul, saab seda ehk teha õigustatud huvi alusel. Sellisel juhul tuleb läbi viia õigustatud huvi hinnang, et hinnata, kas andmete avaldamine on vajalik ja proportsionaalne. Samuti tuleb selgeks teha tulemuste avaldamise eesmärk, avaldatavate andmete hulk ja avaldamise kestus. Igal juhul ei tohi andmeid avalikustada igavesti ning tuleb arvestada, et isikustatud andmed võivad olla eemaldatavad, kui see on põhjendatud (nt inimene pöördub sisulise palvega andmed eemaldada).

Loodame, et selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist
peadirektori volitusel